אינן שתי מעשים נפרדים, אלא **אַחַת הִיא** – שריטה בין שנעשתה ביד בין בכלי.

הגמרא מביאה ביאור נוסף בשיטת איסי: **אַבַּיֵי אָמַר**, **חַיְינוּ טַעְמָא דְּאִיסִי דְּנָמַר** גזירה שוה, נאמר בישראל 'ולא תְּשִׂימוּ קָרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם', ונאמר בכהנים 'לֹא יִקְרְחוּ קָרְחָה בְּרֹאשָׁם' ולמד דין הישראל **מִבְּנֵי אַהֲרֹן**, **מַה לְּהַלָּן בכהנים, נְשִׂים פְּטוּרוֹת**, כמו שדרשו 'בְּנֵי אַהֲרֹן' 'ולא בנות אהרן', **אַף כָּאן** בישראל **נָשִׁים פְּטוּרוֹת**. שואלת הגמרא על תירוצו של אביי: **וְאִי סְבִירָא לָן דִּכְתִיב קָרֵא** – שהמיעוט 'בְּנֵי אַהֲרֹן' 'ולא בנות', **בְּכוֹלֵי עָלְמָא הוּא דִּכְתִיב** ולא רק על טומאת מת. **נִשְׁתּוֹק קְרָא מִינַּיהּ** – מהגזירה שוה של 'קרחה קרחה', **וְתֵיתֵי** פטור בנות ישראל **בְּקַל וָחוֹמֶר** מכהנות, **וַאֲנָא אֲמִינָא וּמָה כֹּהֲנִים שֶׁרִיבָּה בָּהֶם הַכָּתוּב מִצּוֹת יְתֵירוֹת** – יותר מישראל. ובכל אופן דוקא **'בְּנֵי אַהֲרֹן'** מוזהרים על קרחה **וְלֹא בְּנוֹת אַהֲרֹן**, **יִשְׂרְאֵל** שלא ריבה בהם הכתוב מצות יתרות **לֹא כָּל שֶׁכֵּן** שאין נוהג בבנות ישראל איסור קרחה מתרצת הגמרא, **אִי לַאו גְּזֵירָה שָׁוָה** – של קרחה קרחה המשווה ישראליות לכהנות **הָוֶה אָמִינָא** שהמיעוט 'ולא בנות אהרן' לא נאמר לגבי איסור זה, שכן בין המיעוט לאיסור **הִפְסֵק** הָעִנְיָן במצות 'לָהּ יִטְמָא' הנוהגת גם בנשים. ולכך הגזירה שוה באה ללמדנו שבנות אהרן נתמעטו מאיסור קרחה, וכמותם אף הישראליות. דוחה הגמרא: **הַשְׁתָּא נַמִּי** שלמדנו גזירה שוה **נֵימָא 'הִפְסֵק הָעִנְיָן'** ולא נתמעטו בנות אהרן מאזהרת קרחה. **וְאִי מְשׁוּם גְּזֵירָה שָׁוָה** מה באה ללמדנו, **מִיבָּעֵי לֵיהּ** להלכה אחרת, **לְדְרַבָּנַיְיא** בברייתא המבארת את דיני איסור קרחה, וכך נאמר בה, נאמר בכהנים **'לֹא יִקְרְחוּ קָרְחָה בְּרֹאשָׁם'**, ותיבת 'קרחה' מיותרת ולמה נאמרה, אלא **יָכוֹל אֲפִילּוּ** אם **קָרַח** בראשו **אַרְבַּע וְחָמֵשׁ קָרְחוֹת** בבת אחת **לֹא יְהֵא חַיָּיב** מלקות ארבעים **אֶלָּא** כעובר עבירה **אַחַת**, שהרי עשאן בבת אחת. **תַּלְמוּד לוֹמַר** – לכך ייתר 'קָרְחָה', **לְלַמְּדֵנוּ לְחַיֵּיב** אותו מלקות **עַל כָּל אַחַת וְאַחַת**. עוד מדקדק הברייתא בפסוק זה: **'בְּרֹאשָׁם'**, **מַה תַּלְמוּד לוֹמַר** – לאיזה צורך נאמר. אלא **לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר** בישראל **'לֹא תַּקִּפוּ גַּבָּה וְלֹא תְּשִׂימוּ קָרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לָמֵת'**, **יָכוֹל לֹא יְהֵא חַיָּיב אֶלָּא עַל עשיית קרחה בֵּין הָעֵינַיִם** – בשערות ראשו סמוך למצחו מעל לבין העיניים. **מַנַּיִן לְרַבּוֹת כָּל הָרֹאשׁ** – שיהא כל מקום אחר אסור, **תַּלְמוּד לוֹמַר** – בכהנים **'בְּרֹאשָׁם'** לְחַיֵּיב בקרחה בשאר מקומות **עַל הָרֹאשׁ כְּבֵין הָעֵינַיִם**. ממשיכה הברייתא ומבארת: **וְאֵין לִי** – שיתחייבו בהלכות שנלמדו מ'קרחה' ו'בראשם' **אֶלָּא כֹּהֲנִים** שבהם עוסקת פרשה זו, **שֶׁרִיבָּה בָּהֶם הַכָּתוּב** בכהנים **מִצּוֹת יְתֵירוֹת** על ישראל, ולכן מעצמנו אין לנו לדמות ישראל לכהן, ואם כן **יִשְׂרְאֵל מְנַלָּן** שגם בו נוהגות הלכות הללו. דורשת הברייתא מהגזירה שוה האמורה לעיל: **נֶאֱמַר כָּאן** בכהנים 'לֹא יִקְרְחוּ קָרְחָה בְּרֹאשָׁם' **וְנֶאֱמַר לְהַלָּן** בישראל 'ולא תְּשִׂימוּ קָרְחָה' בֵּין עֵינֵיכֶם לָמֵת', **מַה כָּאן** בכהנים **חַיָּיב עַל כָּל קָרְחָה וְקָרְחָה, וְחַיָּיב עַל הָרֹאשׁ כְּבֵין הָעֵינַיִם, אַף לְהַלָּן** בישראל. **חַיָּיב עַל כָּל קָרְחָה וְקָרְחָה, וְחַיָּיב עַל הָרֹאשׁ כְּבֵין הָעֵינַיִם.** עוד דורשים מגזירה שוה זו, **וּמַה לְּהַלָּן** בישראל איסורו הוא דוקא כשקרח **עַל מֵת, אַף כָּאן** בכהנים איסורם דוקא כשקרחו **עַל מֵת.** ומאחר שהגזירה שוה באה ללמד הלכות קרחה, שוב אין מקום לתירוצו של אביי שהכריח שבאה ללמדנו שבנות אהרן אינן באיסור קרחה. משיבה הגמרא: **אִם כֵּן** שהגזירה שוה רק כדי ללמדנו את הלכות האמורות באיסור קרחה. **נִכְתּוֹב קְרָא** בכהנים **'לֹא יִקְרְחוּ 'קָרַח' בְּרֹאשָׁם'** בלי 'הא', וכן בישראל **'וְלֹא תְּשִׂימוּ קָרְחָה' בֵּין עֵינֵיכֶם מַאי 'קָרְחָה'** בתוספת 'הא', **שְׁמַעְתָּ מִינַּהּ תַּרְתֵּי** מהגזירה שוה א. **שְׁחַיָּיב עַל כָּל קָרְחָה וְקָרְחָה וְחַיָּיב עַל הָרֹאשׁ כְּבֵין הָעֵינַיִם**, ודוקא כשקרח **עַל מֵת**, ב. וכל דוקא בזכרים ולא בנקבות.

הגמרא מביאה ביאור נוסף בשיטת איסי: **רָבָא אָמַר, חַיְינוּ טַעְמָא דְּאִיסִי, דְּיָלִיף** קרחה שנאמר באיסורה 'וְלֹא תְּשִׂימוּ קָרְחָה **'בֵּין עֵינֵיכֶם'**, גזירה שוה **מִהִתְפַּיְּלִין** שבהם נאמר (דברים יא, יח) **'וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת** 'בֵּין עֵינֵיכֶם', **מַה לְּהַלָּן** בתפילין **נָשִׁים פְּטוּרוֹת** כמו שלמדנו לעיל (לד.) **אַף כָּאן** בקרחה **נָשִׁים פְּטוּרוֹת.** שואלת הגמרא: **וְרָבָא, מַאי טַעְמָא לֹא אָמַר כְּאַבַּיֵי**, לפטרן מהמיעוט 'בני אהרן'. עונה הגמרא, ייתור הלשון שלא אמר 'קָרַח' אלא 'קָרְחָה' שממנו לומד אביי, **רבא לֹא מַשְׁמַע לֵיהּ** וסובר שאין כאן ייתור לשון ללמוד ממנו, וממילא אין לך לדרוש מ'קרחה' אלא גזירה שוה המלמדת מה היא הקרחה האסורה. ממשיכה הגמרא ושואלת: **וְאַבַּיֵי, מַאי טַעְמָא לֹא אָמַר כְּרָבָא** לפטרן מהגזירה שוה של בין עיניכם, עונה הגמרא: **אָמַר לְךָ** אביי, **הלכות תְּפִילִּין נִפְּיֵירְהוּ מֵהָכָא** – מהגזירה שוה של 'בֵּין עֵינֵיכֶם' **נָמַר לָהּ מַה לְּהַלָּן** – ב'בֵּין עֵינֵיכֶם' של איסור קרחה כוונת הכתוב **לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂים קָרְחָה** – שיש בו צמיחת שיער, **וזהו בְּגוּבְהָהּ שֶׁל רֹאשׁ** – מעל המצח, **ולא** בין העינים ממש **אַף כָּאן** – 'בֵּין עֵינֵיכֶם' שנאמר לגבי הנחת תפילין. **מָקוֹם הַנָּחָה** שלהן הוא **בְּגוּבְהָהּ הָרֹאשׁ**, במקום תחילת השערות, ולא נאמרה הגזירה שוה אלא להלכה בלבד.

הגמרא ממשיכה לדון בדברי אביי ורבא. שואלת גמרא: **וּבֵין לְאַבַּיֵי וּבֵין לְרָבָא** המבארים בדעת איסי שפטור נשים אינו נלמד מ'בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם שהוא תחילתו של הפסוק שנאסרה בו הקרחה, **הַאי** לשון **'בָּנִים' אַתֶּם, מַאי דְּרַשִׁי בֵּיהּ**. משיבה הגמרא: **הַאי מִיבָּעֵי לֵיהּ** לדרשה אחרת **לְדְרַבָּנַיְיא** בברייתא המדקדקת מלשון פסוק זה את מעלתן של ישראל וכך נאמר בה. נאמר בפסוק **'בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם'**, ומדוע לא כתב 'אַתֶּם בָּנִים לַה' אֱלֹהֵיכֶם', אלא דוקא **בְּזְמַן שֶׁאַתֶּם נוֹהֲגִים** כלפי מעלה כמו **מִנְהַג בָּנִים** דהיינו שאתם עובדים את ה' אלהיכם, ודבוקים בו, אזי **אַתֶּם קְרוּיִים 'בָּנִים'** והנהגת ה' כלפיכם היא כהנהגת אב אל בנו. אך כאשר **אֵין אַתֶּם נוֹהֲגִים מִנְהַג בָּנִים** – שאינכם עושים רצונו של מקום **אֵין אַתֶּם קְרוּיִים בָּנִים** – ויתנהג אליכם כהנהגת אדון אל עבדו. **דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, בֵּין כָּךְ כְּשאתם נוהגים כבנים וּבֵין כָּךְ כשאינם נוהגים כבנים, אַתֶּם קְרוּיִים 'בָּנִים'** – הנהגת ה' כלפיכם היא כהנהגת אב אל בנו. ופסוקים רבים מעידים על זאת **שֶׁנֶּאֱמַר** (ירמיה ד, כב) **'בָּנִים סְכָלִים הֵמָּה'**, **וְאוֹמֵר** (דברים לב כ) **'בָּנִים לֹא אֵמֶן בָּם'. וְאוֹמֵר** (ישעיה א ד) **'זֶרַע מְרֵעִים בָּנִים מַשְׁחִיתִים'. וְאוֹמֵר** (הושע ב א) **'וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי'.** מבארת הגמרא: **מַאי וְאוֹמֵר** – לשם מה הוצרך התנא להביא כמה פסוקים. משיבה הגמרא: כוונת התנא בפסוק השני להשמיענו **וְכִי תֵּימָא 'סְכָלִי'** – חסרי דעת העושים מעשי שטות, **הוּא דְּמִקְרֵי בְּנֵי** אבל אותם שאינם חסרי דעת אלא **כִּי לֵית בְּהוּ הֵיכָּא הֵיכָּא** – כשאין בהם איזון מחמת מעשי רשעות, **לֹא מִיקְרוּ בְּנֵי תָּא שְׁמַע** הפסוק השני, **וְאוֹמֵר 'בָּנִים'** הם גם כאשר **'לֹא אֵמֶן בָּם'. וְכִי תֵּימָא** דוקא אותם **כִּי לֵית בְּהוּ הֵיכָּא** – שאין בהם איזון שבדיוטא תחתונה **כִּי פָּלְחוּ – הוּא דְּמִיקְרוּ בָּנִים**, אבל אותם שבדיוטא עליונה, **תָּא שְׁמַע** הכתוב השלישי **וְאוֹמֵר 'זֶרַע מְרֵעִים בָּנִים מַשְׁחִיתִים'** שלמרות שיש בהם עוון עבודה זרה הקרוי השחתה עדיין קרויים בנים. **וְכִי תֵּימָא** אמנם הם בנים, אבל מכיון שעבדו עבודה זרה, שוב מעתה עד עולם **'בָּנִים מַשְׁחִיתִים' הוּא דְּמִיקְרוּ** – אף אם יחזרו בתשובה אבל **'בְּנֵי מַעֲלָיֵא'** – בנים מעולים וחשובים **לֹא מִיקְרוּ, תָּא שְׁמַע** בפסוק הרביעי המדבר בעת שיחזרו בתשובה, **וְאוֹמֵר, 'וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם** – תחת אשר היה נאמר עליהם, **לֹא עַמִּי אַתֶּם'** משום עבודה זרה שעבדו, עוד **יֵאָמֵר לָהֶם** – עליהם **בְּנֵי אֵל חָי'** – בנים חשובים, החביבים יותר מעם, מוכתרים במעלת 'בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם'.

משנה

משנתנו מוסיפה לפרט את המצוות הנוהגות באנשים ולא בנשים, והיא עוסקת בדיני הקרבנות. **הַמְּסִיכוֹת** – סמיכת ידי הבעלים על ראש הקרבן לפני שחיטתו, **וְהַתְּנוּפוֹת** – הנפת קרבנות מסוימים, **וְהַהֲנָפוֹת** – הקרבת מנחות מסוימות אל קרן המזבח, **וְהַקְּמִיצוֹת** – הקמיצה מן המנחה, **וְהַקְּטָרוֹת** – שריפת הקרבנות או חלקיהן על גבי המזבח, **וְהַמְּלִיקוֹת** – מליקת קרבנות העוף, **וְהַקְּבָלוֹת** – קבלת דם קרבן הבהמה בכלי לאחר שחיטתה, **וְהַזָּאוֹת** – ההזאה מדם הקרבן על גבי המזבח, **נוֹהֲגִים בָּאֲנָשִׁים וְלֹא בַּנָּשִׁים.** שהנשים אינן

המשך בעמוד קנו

סומכות על קרבנותיהם ואינן מניפות את מנחתן, ואפילו הן כהנות
אינן מגישות מנחה וקומצות ממנה, ואינן מקטירות ומולקות
ומקבלות את הדם ומזות. חוץ מִמִּנְחַת סוֹטָה וּנְזִירָה, שֶׁהֵן – הסוטה
והנזירה מְנִיפוֹת אותן בעצמן.

גמרא

הגמרא מבררת בכל אחד מהדינים ששנינו במשנה, מה המקור
לכך שאינו נוהג בנשים. מבארת הגמרא: סְמִיכוֹת אינן נעשות על
ידי נשים, משום דִּכְתִיב בתחילת הציווי על הקרבנות (ויקרא א ב)
'דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' וגו', ובאותו ענין נאמר (שם ד) 'וְסָמַךְ יָדוֹ',
משמע אם כן שרק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל [האנשים] סוֹמְכִים, וְאֵין בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
סוֹמְכוֹת. תְּנוּפוֹת אינן נעשות על ידי נשים, משום שבתנופה נאמר
(ויקרא ז כט-ל) 'דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וגו' וְהֵנִיף', משמע רק בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מְנִיפִין, וְאֵין בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מְנִיפוֹת. וכן הַגָּשׁוֹת אינן כשרות
בנשים, משום דִּכְתִיב (ויקרא ו ז) 'וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ
בְּנֵי אַהֲרֹן', משמע דווקא 'בְּנֵי אַהֲרֹן' מקריבים [מגישים] וְלֹא בָּנוֹת
אַהֲרֹן. הַקְמָיצוֹת אינן נעשות על ידי נשים, משום דִּכְתִיב (ויקרא ב
ב) 'וְהֵבִיאָה אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם', משמע דווקא 'בְּנֵי
אַהֲרֹן' קומצים וְלֹא בָּנוֹת אַהֲרֹן. וכן הַקְטָרוֹת אינן כשרות בנשים,
משום דִּכְתִיב בהקטרת אימורי השלמים (ויקרא ג ה), 'וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ
בְּנֵי אַהֲרֹן', משמע שרק 'בְּנֵי אַהֲרֹן' מקטירים וְלֹא בָּנוֹת אַהֲרֹן. וכן
הַמְלִיקוֹת אינן כשרות בנשים, מִדִּכְתִיב (ויקרא א טו) 'וְהִקְרִיבוֹ
הַכֹּהֵן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה', אִיתְקַשׁ –
הוקש בפסוק זה מְלִיקָה לְהַקְטָרָה, כשם שהקטרה אינה כשרה
בנשים, אף מליקה כן. וְהַקַּבָּלוֹת אינן נעשות על ידי נשים, משום
דִּכְתִיב (ויקרא א ה) 'וְשָׁחַט וגו' וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת
הַדָּם', וְאָמַר מַר – שנינו בברייתא (ספרא פ"ד)

'וְהִקְרִיבוּ' האמור כאן בפסוק זו קָבָלַת הַדָּם, נמצא שמיעוט התורה נאמר על קבלת הדם.

בסיום המשנה שנינו, וְהָאֲוָּזוֹת, שאף הן אינן נוהגות בנשים. הגמרא מבררת באיזו הזאה מדובר, הָזָאָה דְּהֵיכָא – על איזה קרבן שנינו במשנה שהזאתו אינה כשרה בנשים. אִי דְּפָרָה – אם כוונת המשנה לדם פרה אדומה [שבשחיטתה היו מזים ממנה שבע פעמים כנגד קדש הקדשים], הרי 'אֶלְעָזָר' כָּתוּב בָּהּ – התורה אמרה שאלעזר בלבד [והוא הדין לכל סגן כהן גדול] מזה מדמה, שנאמר (במדבר יט ד) 'וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה', ואפילו שאר כהנים אינם כשרים בה, אם כן פשוט הוא שנשים אינן כשרות בה. וְאִי דְּפָנִים – ואם נאמר שכוונת המשנה לקרבנות שמזים מדמם בפנים [על הפרוכת או על מזבח הזהב], כפר כהן המשיח ופר העלם דבר של ציבור, 'הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ' כָּתוּב בָּהּ – התורה אמרה שרק כהן גדול [שנמשך בשמן המשחה] מזה מדמה, שנאמר (ויקרא ד ה־ו) 'וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וגו' וְהִזָּה', ואפילו כהן הדיוט אינו מזה מהן, אם כן בודאי שנשים אינן כשרות בהן. אֶלָּא כוונת המשנה לְהָזָאָה דְּבֶן עוֹף – הזאה מדם עולת העוף, שכל כהן כשר להזות ממנה, אבל נשים אינן כשרות לכך. והסיבה שנשים פסולות בה, משום דְּאָתְיָא – שנלמד הדבר, בְּקַל וָחוֹמֶר מִבֶּן צֹאן – מזריקת דם עולת בהמה, שנאמר בו (ויקרא א יא) 'וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן' וגו'. וּמַה בֶּן צֹאן שֶׁלֹּא קָבַע לוֹ כֹּהֵן לִשְׁחִיטָתוֹ – שאינו צריך כהן לשחטו, אלא אפילו ישראל [זר] כשר לשחטו, אף על פי כן קָבַע לוֹ כֹּהֵן לְהָזָאָתוֹ – רק כהן כשר בזריקת הדם, קל וחומר לבֶּן עוֹף שֶׁקָּבַע לוֹ כֹּהֵן לְמֻלִּיקָתוֹ – שאין מליקה כשרה אלא בכהן, אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּקָּבַע לוֹ כהן לְהָזָאָתוֹ, לפיכך נשים אינן כשרות להזות ממנו.

הגמרא עוברת לדון בסיום דברי המשנה. שנינו במשנה, חוּץ מִמִּנְחַת סוֹטָה וּנְזִירָה שהסוטה והנזירה מניפות בהן. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְאוֹשִׁיָּה דְּדָרֵישׁ – שחי בדורו, לֹא תֵּיתִיב אַבַּרְעָךְ עַד דְּאָמְרַתְּ לִי לְהָא שְׁמַעְתְּתָא – אל תשב על רגליך עד שתלמדני דבר זה, מִנַּיִן לְמִנְחַת סוֹטָה שֶׁמְּעוֹנָה תְּנוּפָה. הגמרא תמהה על שאלתו של רבי אליעזר, מְנָלָן – וכי שאלה היא זו מנין שמנחת סוטה טעונה תנופה, הלוא בְּגוּפָהּ של פרשת סוטה כָּתִיב (במדבר ה כה) 'וְהֵנִיף אֶת הַמִּנְחָה', אֶלָּא כך שאל רבי אליעזר, תְּנוּפָה בִּבְעָלִים מְנָלָן – מנין שהסוטה מניפה בעצמה את מנחתה, הן לא נאמר בה תנופה אלא בכהן. רבי יאשיה משיב, אָתְיָא 'יָד' 'יָד' מִשְּׁלָמִים – מנחת סוטה נלמדת בגזירה שוה מקרבן שלמים, כְּתִיב הָכָא – במנחת סוטה (שם) 'וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם הָאֲשָׁה', וּכְתִיב הָתָם – בקרבן שלמים (ויקרא ז ל) 'יָדָיו תְּבִיאֶינָה אֵת אִשֵּׁי ה'. לפיכך למדים זה מזה, מַה כָּאן כֹּהֵן – כשם שבסוטה הכהן מניף שנאמר (במדבר ה כה) 'וְלָקַח הַכֹּהֵן וגו' וְהֵנִיף', אַף לְהַלָּן – בשלמים, גם כן הכֹּהֵן מניף. וּמַה לְהַלָּן בְּעָלִים – כשם שבשלמים בעל הקרבן מניף כאמור בפסוק לעיל, אַף כָּאן – בסוטה, הבְּעָלִים מניפים. הָא כֵּיצַד – כיצד נעשית התנופה, כֹּהֵן מַכְנִיס יָדוֹ תַּחַת יַד בְּעָלִים וּמֵנִיף, ונמצא שגם הכהן וגם בעל הקרבן מניפים. שואלת הגמרא, אַשְׁכְּחָן סוֹטָה – מצאנו את מקור הדין שסוטה מניפה, אולם נְזִירָה מְנָלָן שאף היא מניפה בעצמה כאמור במשנה. משיבה הגמרא, אָתְיָא – דין זה נלמד בגזרה שוה 'כַּף' 'כַּף' מִסּוֹטָה. בסוטה נאמר (במדבר ה יח) 'וְנָתַן עַל כַּפֶּיהָ', ובנזיר נאמר (במדבר ו יט) 'וְנָתַן עַל כַּפֵּי הַנָּזִיר', כשם שבסוטה נשים מניפות [שהן בעלי הקרבן], אף בנזיר נשים מניפות.

משנה.

המשנה שלפנינו דנה איזה מצוות נוהגות בכל מקום ואיזה נוהגות בארץ ישראל בלבד.

כָּל מִצְוָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בָּאָרֶץ – שקיומה תלוי בקרקע או בגידולים, כגון שמיטה תרומות ומעשרות וכדומה, אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בָּאָרֶץ – אין החיוב לקיימה אלא במה שגדל בארץ ישראל. וְשֶׁאֵינָהּ תְלוּיָה בָּאָרֶץ – ואילו מצוה שקיומה אינו תלוי בקרקע או בגידולים, אלא מוטלת היא על גוף האדם, נוֹהֶגֶת בֵּין בָּאָרֶץ וּבֵין בְּחוּצָה לָאָרֶץ.

אגרות קודש

ב"ה, ו' ניסן, תש"כ

ברוקלין.

האברך מרדכי יוסף אלעזר שי'

שלום וברכה!

לפלא שזה זמן שאין ממנו כל מכתבים וידיעות, אף שתקותי חזקה שמתאים להציווי דמעלין בקדש מוסיף בפעולות בהחזקת היהדות תורה ומצותי' ובנקודה הפנימית הפצת המעינות חוצה (וע"פ המבואר בכ"מ אשר החוצה מתחיל מהחוצה של עצמו, מחוץ לנקודה הפנימית של נפש השנית בישראל, שהיא החכמה ועד להחוצה כפשוטו הפעולה בהזולת בחוצה ממש). והרי כיון שנצטוו על זה, בודאי שניתנה האפשריות והיכולת למלאות זאת, ואין הדבר תלוי אלא ברצון. ובפרט אשר נמצאים אנו בשנת המאתים להסתלקות הילולא של הבעש"ט, שנת סגולה להפצת מעינותיו שהיא היא תורת החסידות.

בברכה לחג פסח כשר ושמח ולבשו"ט.

מ. שניאורסאהן